

ม ง ค ล ที่ ๓ ๒

ป ระ ษ ฏ ติ พ ร ห ม จ ร ร ย์

ชี วิ ต ที่ ป ระ เ ส ริ ฐ

คนเราเกิดมาต้องมีเป้าหมายของชีวิต เพื่อเป็นตัว
กำหนดว่า เราจะดำเนินชีวิตไปในทิศทางใด จะได้ฝึกฝน
ตนเองไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การตั้งเป้าหมายไว้ในทางที่
ถูกต้อง จะเป็นจุดเริ่มต้นให้เราดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง
ซึ่งทางพระท่านเรียกว่า “ตั้งตนชอบ”

ชีวิตที่ประเสริฐ

๑๒

การบังเกิดขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสิ่งที่ยากยิ่งนัก พระองค์ทรงเป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิต แต่ละภพชาติของการสังสมบารมีในขณะที่ยังเป็นพระโพธิสัตว์นั้น ท่านใช้เวลาทั้งหมดในชีวิตแสวงหาสัจธรรมตลอดมา พระธรรมคำสอนที่ดำรงอยู่ในขณะนี้ จึงเป็นสิ่งมีค่ามหาศาล เพราะทรงแลกความรู้อันบริสุทธิ์นี้มาด้วยชีวิตนับภพนับชาติไม่ถ้วน ดังนั้นเราควรตระหนักในความเป็นผู้มีบุญลาภ ที่ได้มีโอกาสพบกับพุทธธรรมอันประเสริฐ ที่เป็นประทีปส่องทางชีวิตของเรา ให้ก้าวไปสู่ความพ้นทุกข์กันในที่สุด

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ว่า

“สารตฺตา กามโกเคสุ คิฑฺธา กามेषฺ มุจฺฉิตา
อติสาร์ น พุชฺฌนติ มจฺฉา ขิปปว โอตฺถติ

สัตว์ทั้งหลายเป็นผู้กำหนดกล้าในโคตรทรัพย์ที่น่ารักใคร่
ยินดีหมกมุ่นในกามทั้งหลาย ย่อมไม่รู้ลึกซึ่งความถล่ำตัว
เหมือนปลาที่เข้าลอบที่เขาดักไว้ ไม่รู้ลึกตัวฉะนั้น”

มนุษย์ทุกคน ต่างมุ่งแสวงหาความสุขที่แท้จริง แต่ส่วนใหญ่มักหาไม่พบ เพราะแสวงหาผิดที่ เข้าใจว่าความสุขอยู่ที่การเห็นรูป ฟังเสียง ดมกลิ่น ลิ้มรส หรือถูกต้องสัมผัสอันน่าพอใจ

ชีวิตที่ประเสริฐ

๑๓

แล้วไปยึดติดกับสิ่งเหล่านั้นโดยเข้าใจว่าจะให้ความสุขที่แท้จริงได้ แต่ตลอดชีวิตที่ผ่านมา กลับไม่เคยพบกับความสุขที่แท้จริง เพราะแสวงหาผิดที่ และยังทำให้กิเลสพอกพูนขึ้นอีกด้วย ในที่สุดก็ยังคงทุกข์ทรมานอยู่นั่นเอง

การประพัตติพรหมจรรย์ คือ การประพัตติอันประเสริฐ เพื่อป้องกันไม่ให้กิเลสกลับพุดขึ้นมาอีกจนกระทั่งหมดสิ้นไปในที่สุด พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงตรัสว่า การประพัตติพรหมจรรย์เป็น อุดมมงคลอย่างหนึ่งของชีวิต แม้แต่พระองค์เอง กว่าจะมาเป็น พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นบรมครูของเรา ทรงสละความสุขที่ สมบูรณ์พร้อมในทางโลก ตัดใจออกบวชประพัตติพรหมจรรย์ มานับภพนับชาติไม่ถ้วน ทรงเห็นความจริงของชีวิตว่า เป็นทุกข์ และตระหนักในคุณค่าของการประพัตติพรหมจรรย์ ดังเรื่องราว ในอดีตที่พระพุทธองค์ได้ตรัสเล่าให้ภิกษุทั้งหลายฟังว่า

*ครั้งหนึ่งภิกษุทั้งหลายกำลังสนทนารวมกันในธรรมสภา ต่างพากันกล่าวสรรเสริญคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ถ้าพระทศพลจะทรงครองเรือน ก็จะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ สมบูรณ์ด้วยรัตนะ ๗ มีพระโอรสกว่าพันเป็นบริวาร แต่พระองค์ ทรงสละราชสมบัติมากมาอย่างนี้ เพราะทรงเห็นโทษในกาม

ชีวิตที่ประเสริฐ

๑๔

ทั้งหลาย ทรงมำกัณฐกะ มินายฉันทะเป็นสหาย เสด็จออก
ผนวชที่ริมฝั่งแม่น้ำโนมา ได้บำเพ็ญทุกรกิริยาอยู่ถึง ๖ พรรษา
แล้วต่อมาจึงหันมาปฏิบัติในหนทางสายกลางที่เรียกว่ามัชฌิมา
ปฏิปทา ในที่สุดทรงได้บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ”

เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาที่ธรรมสภา ทรงเห็น
ภิกษุเหล่านั้นกำลังสนทนากัน จึงตรัสว่า “ไม่ใช่แต่บัดนี้เท่านั้น
ที่ตถาคตออกสู่มหาภิเนษกรรมณ์ แม้ในกาลก่อน ก็เคยสละราช
สมบัติออกบวชมาแล้วเช่นกัน” ทรงเล่าให้ฟังว่า ในอดีตกาล
พระราชาสัพพัตต์ แห่งนครรัมมะ ทรงมีพระโอรส ๑,๐๐๐
พระองค์ และได้สถาปนาพระโพธิสัตว์ซึ่งเป็นพระราชโอรสองค์
ใหญ่ พระนามว่า **ยຸธัญชัย** เป็นอุปราชประจำพระองค์

วันหนึ่ง เมื่อพระกุมารยຸธัญชัยประทับบนราชรถ เสด็จ
ไปพระราชอุทยาน ทรงทอดพระเนตรเห็นหยาดน้ำค้างที่ติดอยู่
ตามที่แตกต่างกัน เช่น ยอดไม้ ปลายหญ้า กิ่งไม้และที่ใบแมงมุม
ราวกับตาข่ายที่ทำด้วยเส้นด้าย จึงตรัสถามนายสารทิวว่า “สิ่ง
ที่ปรากฏนั้นคืออะไร” นายสารทิวกราบทูลว่า “นั่นคือหยาดน้ำค้าง
ที่ตกลงในฤดูที่มีหิมะ” พระกุมารทรงเล่นในพระราชอุทยาน
ตลอดทั้งวัน แล้วเสด็จกลับในเวลาเย็น ไม่เห็นหยาดน้ำค้าง
เหล่านั้น จึงตรัสถามนายสารทิวว่า “หยาดน้ำค้างเหล่านั้นหายไป
ไหนหมดแล้ว”

ชีวิตที่ประเสริฐ

๑๕

นายสารถึกราบทูลว่า“หยาดน้ำค้างเหล่านั้น เมื่อดวงอาทิตย์ขึ้นก็จะเหือดแห้งหายไป พระเจ้าข้า” พระองค์ทรงสลดพระทัยยิ่งนัก ดำริว่า “แม้ชีวิตและสังขารของตัวเรา รวมทั้งสัตว์ทั้งหลายต่างเป็นเสมือนหยาดน้ำค้างบนปลายยอดหญ้า ตอนนี้เรายังไม่ถูกความแก่ ความเจ็บและความตายมาเบียดเบียน ยังอยู่ในวัยที่แข็งแรงอยู่ ควรจะอำลาพระมารดาและพระบิดา ออกบวชจะดีกว่า”

พระองค์ถือเอาความสิ้นไปของหยาดน้ำค้างนั้นเป็นอารมณ์ จึงมองเห็นภพทั้งสามดุมมีเพลิงลุกไปทั่ว จากนั้นได้เสด็จไปหาพระบิดาซึ่งกำลังประทับอยู่ ณ ศาลาวิณัจฉัย เพื่อทูลลาบวช พระบิดาทรงห้ามว่า “อย่าผนวชเลย ถ้าเธอยังพร่องในเบญจกามคุณทั้งหลาย ฉันเพิ่มเติมให้ ถ้าผู้ใดเบียดเบียนเธอฉันก็จะห้ามปราม” พระกุมารยុธัญชักราบทูลว่า “หม่อมฉันไม่ได้พร่องด้วยกามทั้งหลายเลย และไม่มีใครเบียดเบียนหม่อมฉันด้วย แต่หม่อมฉันปรารถนาจะทำที่พึง ที่ความแก่และความตายครอบงำไม่ได้ พระเจ้าข้า”

พระกุมารทูลขอบรรพชาอยู่เรื่อยๆ พระบิดาตรัสห้ามทุกครั้ง ต่างวิงวอนขอร้องซึ่งกันและกัน แม้มหาชนในที่นั้นพากันทูลอ้อนวอนไม่ให้พระโอรสบวชเช่นกัน พระกุมารยुธัญชัได้ทูลพระบิดาว่า “ข้าแต่พระบิดาผู้เป็นจอมทัพ พระองค์อย่า

ชีวิตที่ประเสริฐ

๑๖

ทรงห้ามหม่อมฉันเลย อย่าให้หม่อมฉันต้องมัวเมาอยู่ด้วยกามทั้งหลาย อันเป็นไปในอำนาจแห่งมัจจุราชเลย พระเจ้าข้า”

ในที่สุดพระบิดาจำต้องยินยอม พระมารดาก็รีบเสด็จมาจากพระตำหนัก มาที่ศาลาวิจิตรและวิงวอนพระโอรสว่า “อย่าผนวชเลย แม่ปรารถนาจะเห็นเจ้านานๆ” พระกุมารตรัสกับพระมารดาว่า “น้ำค้างบนยอดหญ้า เมื่อพระอาทิตย์ขึ้นก็เหือดแห้งไปฉับใด อายุของมนุษย์ทั้งหลายก็ฉับนั้น ขอทูลกระหม่อมแม่อย่าทรงห้ามเลย พระเจ้าข้า”

พระมารดาตรัสอ่อนวอนซ้ำแล้วซ้ำเล่า พระกุมารก็ยังคงมีพระทัยเด็ดเดี่ยวที่จะออกผนวช จึงทูลพระบิดาว่า “ขอให้ช่วยกราบทูลพระมารดา ให้เสด็จขึ้นสู่ยานเถิด อย่าได้ทำอันตรายแก่ข้าพระองค์ ผู้กำลังจะทำการณีกิจที่รีบด่วนเลย” ในที่สุดพระมารดาก็ต้องจำยอม เสด็จกลับสู่พระตำหนักพร้อมหมู่สนมณารี ทรงทอดพระเนตรพระโอรส ด้วยความห่วงใยอาลัยอาวรณ์ยิ่งนัก

ขณะนั้นเอง พระอนุชาของยุธิษฐิยกุมารพระนามว่า **ยุธิฐฐิลกุมาร** เห็นปณิธานอันยิ่งใหญ่และเด็ดเดี่ยวของพระเจ้าพี่ จึงได้กราบบังคมทูลขออนุญาตตามผนวชด้วย จากนั้นทั้งสองพระองค์พากันเสด็จออกจากเมือง มุ่งตรงสู่ป่าหิมพานต์ สร้างอาศรมอันน่ารื่นรมย์ และได้ผนวชเป็นฤๅษี

ชีวิตที่ประเสริฐ

๑๖

ทำมานและอภิญญาให้เกิดขึ้น เลี้ยงชีพอยู่ด้วยผลหมากรากไม้
ในป่า ทำความบริสุทธิ์ตลอดพระชนมชีพ ครั้นละโลกไปแล้ว
ต่างมีสุคติภูมิเป็นที่ไปในเบื้องหน้า เมื่อจบพระธรรมเทศนา
พระลัมมาลัมพุทเจ้าทรงตรัสสั่งสอนให้ภิกษุทั้งหลาย เป็นผู้ไม่
ประมาทในการประพาสพรหมจรรย์ โดยดูพระองค์เป็นแบบอย่าง
ไม่ว่าจะพรั่งพร้อมไปด้วยเบญจกามคุณ แต่ก็ไม่นิยดี หรือ
หลงใหลเพลิดเพลินในสิ่งไร้สาระเหล่านั้น กลับมุ่งแสวงหาสิ่งที่
เป็นสาระแก่นสาร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชีวิต

จะเห็นได้ว่า บุคคลผู้ประเสริฐเช่นพระลัมมาลัมพุทเจ้า
แม้เมื่อครั้งเป็นพระโพธิสัตว์ เพียงแค่เห็นหยาดน้ำค้างบนปลาย
ยอดหญ้าเท่านั้น ก็มีดวงปัญญาสอนตนเองให้รีบแสวงหาทาง
พ้นทุกข์ ด้วยการประพาสธรรม เมื่อทรงเห็นว่าการประพาส
พรหมจรรย์เป็นทางปลอดโปร่ง ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์
ของชีวิต ก็ทรงสละราชสมบัติออกบวชโดยทันที

ดังนั้น ให้พวกเราดูพระองค์เป็นแบบอย่าง อย่าคิดว่า
เรายังมีเวลาอีกเหลือเฟือ หรือเรายังหนุ่มยังสาว แล้วประมาท
มัวเมาในวัยในชีวิต จริงๆ แล้วเรามีเวลาอยู่ในโลกนี้เพียงจำกัด
เท่านั้น ควรจะทำเวลาที่เหลืออยู่นี้ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วย
การประพาสปฏิบัติธรรม เพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในให้
ได้กันทุกๆ คน